

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-4100-01-02/2012
P/12/001

Poznań, 6 kwietnia 2012 r.

**Pani
Mirosława Lubińska
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kościanie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła kontrolę w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie (dalej „Ośrodku”), w ramach tematu „Powiązania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2011 r.” (prowadzenie działań windykacyjnych w stosunku do podmiotów zalegających z uiszczaniem należności oraz stosowanie ulg w spłacie należności budżetu państwa).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 marca 2012 r. Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia działalność Ośrodka w zakresie prowadzenia działań windykacyjnych w stosunku do dłużników alimentacyjnych oraz udzielania ulg w spłacie należności. NIK negatywnie ocenia sposób prowadzenia ewidencji księgowej Ośrodka w zakresie należności przypadających od dłużników alimentacyjnych oraz rzetelność sporządzonego na koniec 2011 r. sprawozdania budżetowego Rb-27ZZ.

1. Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. łączna kwota należności dotyczących 184 dłużników zalegających z wpłatą należności z tytułu zrealizowanych przez Ośrodek świadczeń alimentacyjnych (dz. 852, rozdz. 85212) wyniosła 3.861.389,80 zł. Szczegółową analizą objęto dokumentację dotyczącą 30 dłużników alimentacyjnych, których łączne zadłużenie wyniosło 1.563.793 zł. NIK pozytywnie ocenia szeroki zakres

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82

prowadzonych działań określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów². Polegały one m.in. na wysłaniu do 29 dłużników wezwań do zapłaty należności, wystawieniu tytułów wykonawczych dla naczelników urzędów skarbowych dotyczących 28 dłużników oraz zawiadomieniu organów Policji o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego wobec 10 dłużników; a także kierowaniu wniosków do Starostwa o zatrzymanie prawa jazdy wobec 10 dłużników. Ponadto w przypadku pięciu dłużników wysłane zostały informacje o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników, a dla czterech dłużników skierowane zostały wezwania do rejestracji w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotnej. Wobec czterech dłużników przeprowadzono wywiady alimentacyjne oraz od dziewięciu dłużników przyjęto oświadczenia majątkowe. W jednym przypadku nie sformułowano i nie skierowano do dłużnika wezwania, celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz przyjęcia oświadczenia majątkowego, o którym mowa w art. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z kolei w jednym przypadku stwierdzono niepodjęcie działań w związku z nieotrzymaniem od polskiej placówki dyplomatycznej pełnej informacji adresowej, dotyczącej dłużnika przebywającego w zakładzie karnym poza granicami kraju, w innym nie została skierowana do dłużnika, stosownie do art. 27 ust. 7 ww. ustawy informacja m.in. o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych świadczeń.

Zastrzeżenia NIK dotyczą przebiegu 28 postępowań administracyjnych (w tym sześciu z 2011 r.) dotyczących wydania decyzji dla dłużników w sprawie obowiązku zwrotu należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które prowadzone były przez okresy dłuższe niż miesiąc od dnia ich wszczęcia, z pominięciem kierowania do stron postępowań zawiadomień, z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowych terminów załatwienia spraw (naruszenie przepisu art. 36 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³).

NIK negatywnie ocenia prowadzenie ewidencji księgowej należności przypadających od dłużników alimentacyjnych. Sposób prowadzenia ewidencji w podziale według dłużników oraz według podziałki klasyfikacji budżetowej określony został przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁴. Ośrodek dysponował zbiorami danych , które nie spełniały ww. wymogów.

2. NIK pozytywnie ocenia przebieg postępowań związanych ze stosowaniem ulg w spłacie należności budżetu państwa polegających na umorzeniu, odraczanie terminów lub rozłożeniu na raty spłaty należności. W 2011 r. zostały wydane przez osoby upoważnione trzy decyzje w sprawie odroczenia terminu spłat należności na łączną kwotę 6.624 zł oraz dziewięć decyzji w sprawie rozłożenia spłaty należności na raty (na łączną kwotę 39.767 zł). Przy podejmowaniu decyzji zachowane zostały warunki odraczania oraz rozkładania należności na raty. W przekazanych Wojewodzie Wielkopolskiemu sprawozdaniach z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wykazane zostały wymagane, zgodne ze stanem faktycznym, dane w zakresie wydanych decyzji w sprawie rozłożenia na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

² Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.

³ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 128, poz. 861

3. NIK negatywnie ocenia rzetelność sporządzania kwartalnych jednostkowych sprawozdań z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za okres od początku roku do końca IV kwartału 2011 r.

Szczegółowa analiza wykazała występowanie rozbieżności pomiędzy danymi wykazanymi w sprawozdaniach a danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyczyną niezgodności było podwójne ujęcie w sprawozdaniu należności Skarbu Państwa (2.285.096,44 zł) z tytułu 20% kwoty dla gminy dłużnika (4 716,47 zł). NIK zwraca uwagę, że wykazanie w sprawozdaniach z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania, danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej nosi znamiona czynu określonego w art. 18 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁵.

Rozbieżności stwierdzono również pomiędzy danymi ujętymi w ww. sprawozdaniu na dzień 31 grudnia 2011 r. oraz danymi zawartymi w raporcie długu, sporządzanym w oparciu o program TOP TEAM – Fundusz Alimentacyjny. Stwierdzone różnice dotyczyły należności od dłużników z tytułu: Funduszu Alimentacyjnego (377,11 zł), Zaliczki Alimentacyjnej (393.148,70 zł) oraz kosztów upomnień - kwotę (2.235,20 zł). Rozbieżności te dotyczyły, w dwóch pierwszych przypadkach, aktualizacji oprogramowania dokonanego przez operatora oraz braku generowania niektórych danych przez program komputerowy. Niewykazanie natomiast w sprawozdaniu danych w zakresie kosztów upomnień było wynikiem braku dokonania przypisu tych kosztów.

4. Zastrzeżenia NIK dotyczą również danych wykazanych w sprawozdaniu z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za IV kwartał 2011 r. przekazanym Wojewodzie Wielkopolskiemu. Porównanie tych danych z danymi wykazanymi w ewidencji księgowej, sprawozdaniu Rb-27ZZ za okres od początku roku do końca IV kwartału roku 2011 wykazało rozbieżności: pomiędzy wypłaconymi świadczeniami z funduszu alimentacyjnego (932 443 zł) oraz wydatkami w tym zakresie wynikającymi z ewidencji księgowej (932 169,93 zł) w kwocie 273,07 zł; pomiędzy dochodami własnymi gmin z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwróconymi przez dłużników alimentacyjnych (54 818 zł) oraz sumą kwot wykazanych w danych uzupełniających do sprawozdania budżetowego (20% dla gminy wierzyciela, 20% gminy dłużnika i 20% z innych gmin dla gminy dłużnika, tj. 56 233,68 zł (1 415,68 zł).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dostosowanie systemu finansowo-księgowego Ośrodka do wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Finansów.
2. Podjęcie działań organizacyjnych w celu zapewnienia rzetelności sporządzania sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁵ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.